

Hjerneskaderehabilitering – Afslutningsrapport

Indledning

Sundhedsministeriet godkendte d. 22. marts 2012 Varde Kommunes reviderede ansøgning på 1.323.000 kr. til *Pulje til styrket genoptræning og rehabilitering af personer med erhvervet hjerneskade*. Projektet blev skudt i gang med første styregruppemøde d. 9. maj 2012.

I projektbeskrivelsen er Varde Kommunes indsats opdelt i to hovedområder:

1. Etablering af en Hjerneskadekoordineringsfunktion og forløbskoordinatorer
2. Styrke rehabiliteringen bl.a. via kompetenceudvikling af faggrupper både i og uden for sundhedsområdet samt af patient og pårørende.

Hjerneskadekoordineringsfunktion og Forløbskoordinatorer

I Social og Handicap, Team Visitation blev der udpeget 4 forløbskoordinatorer (svarende til 2 fuldtidsstillinger), som samtidig fungerer som tovholdere i forhold til indkaldelse af hjerneskadekoordineringsfunktionen, når dette er relevant.

Hjerneskadekoordineringsfunktionen består af de relevante medarbejdere (fra fx Jobcentret, Træning og Rehabilitering, Børn og Unge, Hjemmeplejen og eksterne fysioterapeuter) i forhold til den konkrete borger og skal kun indkaldes såfremt der er et behov for koordinering og/eller sparing i forhold til den konkrete sag.

Derudover er der blevet nedsat et Hjerneskadeteam, bestående af en fysioterapeut (fra Lunden eller Træning og rehabilitering) og en ergoterapeut (fra Lunden eller Træning og rehabilitering). Formålet med Hjerneskadeteamet er at Forløbskoordinatoren kan få sparring omkring de mere komplekse sager.

Forløbskoordinatorerne var klar til at registrere borgere med erhvervet hjerneskade til projektet d. 1. januar 2013.

Det er forløbskoordinatorerne der modtager sagerne, når de kommer til Varde Kommune. De lettere sager, hvor der blot er tale om en genoptræningsplan der skal sættes i gang ligger hos forløbskoordinatoren. Forløbskoordinatoren tager kontakt enten via hjemmebesøg eller via telefon til borgeren for at vurdere borgerens situation. Herefter tager Forløbslederen kontakt til de medarbejdere, som er relevante for borgerens sag. Både borger, pårørende og medarbejdere ved hvem der er borgerens forløbsleder og at det er denne de kan kontakte. Kun meget sjældent indkalder Forløbslederen medarbejderne til hjerneskadekoordineringsfunktionsmøde.

Ved mere komplekse sager er det en anden medarbejder, der er forløbsleder. Disse borgere kan komme fra Hammel, sygehus eller Vejle Fjord. Forløbslederen tager på besøg hvor borgere er for at få mere viden om borgerens sag – hvis det er meget komplekse sager deltager en af terapeuterne fra hjerneskadeteamet. Forløbslederen sætter de ting i gang som er relevant for den enkelte borger og taler med medarbejdere i de relevante institutioner/forvaltninger – så alle ved at det er hende der er forløbsleder. Det samme får borgeren og dennes pårørende at vide. Hvis der er behov for det indkalder Forløbslederen alle medarbejdere til hjerneskadekoordineringsfunktionsmøde.

Kompetenceudvikling

Forløbsledere og relevant fagpersonale

Forløbsledere, koordinatorer samt ansvarlige for patient- og pårørendeuddannelserne var i februar 2013 på et tredages kursus i neuropædagogik. Kurset blev afviklet af Hjerneskaderådgivningen på Fyn.

Forløbskoordinatorer og Bo- og Genoptræningscentret Lunden har i samarbejde varetaget uddannelse af al øvrigt relevant fagpersonale på bl.a. plejecentre, Jobcentre mv. Der er blevet udbudt tre niveauer af uddannelse og virksomhederne har selv kunnet vælge, hvilket personale der skulle have hvilken grad af uddannelse:

1. Orientering om projektet, samt hvor kan jeg henvende mig vedrørende konkret borger? (1 time) Orienteringen er "gratis" og foreståes af forløbslederen og aftales med den enkelte virksomhed.
2. Grundkursus, Generel introduktion til hjerneskadeområdet. (2 timer) Undervisningen foreståes af Bo- og Genoptræningscentret Lunden.
3. Udvidet kursus, konkret håndtering af borgere med senhjerneskade. (3 timer) Undervisningen foreståes af Bo- og Genoptræningscentret Lunden.

Der er desuden blevet udarbejdet en pjece som beskriver projektet, således at al personale kan blive informeret.

Patientuddannelse og Pårørendeuddannelse

Center for Sundhedsfremme har stået for udvikling og afholdelse af Patientuddannelsen og Pårørendeuddannelsen.

Patientuddannelsen "At leve med en hjerneskade" blev afholdt to gange i 2013, begge gange med 5 deltagere. I 2014 har patientuddannelsen ligeledes været afholdt to gange, I foråret var 6 tilmeldt, men 4 patienter endte med at gennemføre kurset. I efteråret deltog 5 patienter i kurset. Evalueringerne har været meget positive ved alle fire forløb, bl.a. nævnes det at kurset har "skabt ro i kaos", at man "sover meget bedre efter kurset", at man "har fået nogle gode værktøjer til at arbejde videre med" og at man er "blevet meget klogere på sig selv efter det her kursus".

Pårørendeuddannelsen var annonceret til at starte i efteråret 2013, men blev på grund af for få tilmeldte flyttet til foråret 2014. På grund af for få tilmeldte besluttede Center for Sundhedsfremme i stedet at udbyde tre temaarrangementer og et webinar for pårørende. Webinaret omhandlede samliv og seksualitet. Første temaaften var med Julie Lindegaard, journalist og forfatter, hvis kæreste pludselig fik en hjerneskade. Anden temaaften var med Vita Hagelskjær som fortalte om synlige og usynlige følger efter en hjerneskade og den tredje temaaften var en inspirations- og debataften om, hvordan man lettere får hverdagen til at hænge sammen. Der deltog henholdsvis 30, 37 og 16 på de tre temaaftener, heraf flest ægtefæller til en med senhjerneskade men derudover bl.a. også forældre og børn til en med senhjerneskade. Evalueringer fra alle har været meget positive, fx "Fantastisk oplevelse. ...kan relatere til det meste" og "Super informationsrigt foredrag". Webinaret blev desværre aflyst, da der kun var meget få tilmeldte.

I marts 2015 blev der udbudt yderligere to temaarrangementer. Første temaaften var om Samliv og anden temaaften omhandlede Det Kommunale System, som mange af de pårørende havde efterspurgt til tidligere temaarrangementer. Første temaaften blev desværre aflyst pga. for få tilmeldte. Der deltog 9 pårørende til anden temaaften. Tilbagemeldingen fra deltagerne var positive fx udtaler én "Det har været godt at få en viden om de mange muligheder, der er i forbindelse med hjerneskade og at kunne bevare livskvalitet".

Det har været svært at få deltagere til emnet Samliv, emnet opleves meget relevant for de pårørende, men måske er det for grænseoverskridende at deltage til. Derfor er der i stedet blevet udviklet e-læring omkring Samliv henvendt til pårørende, som de selv kan klikke sig igennem, når det passer dem.

Hjernetumorforeningen har forespurgt om deres patienter og pårørende må deltage på vores patient- og pårørendekurser, hvilket vi sagde ja til.

Ungegruppe

Der er pr. november 2014 etableret tilbud til unge med senhjerneskade. Målet er at mødes ca. hver anden uge. Indtil videre er der 4 deltagere i alderen 21-36 år ligeligt fordelt på køn. 3 er gående og en sidder i elkørestol. En er i et uddannelsesforløb, en i et ressourceforløb og 2 har fået tilkendt pension. Den ene bor på Lunden. Gruppestørrelsen er god, alle kan komme til orde, og gruppen er ikke større end at de kan overskue det. Støttepersonen deltager i gruppen og hjælper med at få altalt nye møder, sørge for at alle kommer med i snakken, guider så der kommer en positiv vinkel på emnerne, skabe rammer og strukturer for gruppen. Gruppen mødes på Lunden men vil i fremtiden også gerne gå ture, tage på cafe mv. De unge melder tilbage at de er meget glade for gruppen og de glæder sig til de skal mødes igen. Det er trygt at der ikke er flere med men også svært at forholde sig til nye ting. Der er behov for deltagelse fra støtteperson.

Forankring og videreførelse af projektet

Der blev søgt midler i Varde Kommunes budget 2015 til videreførelse af projektet, men dette blev ikke imødekommet i budgettet. Den koordinerende funktion vil dog alligevel blive en del af den

almindelige sagsbehandling. Der er ikke ressourcer rent personalemæssigt til at yde ekstra indsatser, men projektets resultater i form af samarbejde, netværk osv. vil blive brugt i det videre arbejde.

Ungegruppen fortsætter efter projektets afslutning.

Patient- og pårørendeuddannelse fortsætter i det omfang Center for Sundhedsfremme vurderer at der er et behov. I 2015 afholder vi to pårørendearrangementer med fokus på:

- Samliv med en borger med en senhjerneskode (her må personale også gerne deltage).
- De kommunale tilbud/muligheder til borgere med en senhjerneskode i Varde Kommune.

